

RECENZIA

O. Franko — M. Kolářová: **Mapa minerálnych vôd ČSSR 1 : 500 000.** Geologický ústav Dionýza Štúra Bratislava, 1985. Cena mapy 20 Kčs, cena vysvetliviek a katalógu 32 Kčs

Československá hydrogeológia si v posledných rokoch vydobyla popredné miesto na medzinárodných odborných fórach. Dôkazom jej vysokej úrovne je aj spoločný edičný čin Geologického ústavu Dionýza Štúra v Bratislave a Ústredného ústavu geologického v Prahe, ktorý spočíva vo vydaní Mapy minerálnych vôd ČSSR.

Podnet k jej spracovaniu dala Medzinárodná organizácia hydrogeológov AIH (Association Internationale des Hydrogeologues), ktorá mala vo svojom programe zostavenie Mapy minerálnych vôd Európy. Legenda Mapy minerálnych vôd ČSSR sa odlišuje od rovnakej mapy Európy hlavne v tom, že niektoré prvky sa zobrazujú podrobnejšie. Mapa ČSSR vychádza zo štruktúro-faciálnych celkov, ktoré sa navzájom odlišujú podmienkami tvorby, rozšírenia a pohybu minerálnych vôd. Takýmto spôsobom bolo v Českom masíve vyčlenených 21 a v Západných Karpatoch 28 regionálnych hydrogeologických štruktúr. Geologický podklad je v mape rozdelený do ôsmich stratigraficko-litologických celkov a je vyjadrený pomocou šrafúr. Hydrochemické provincie a v nich vyčlenené hlavné skupiny sú farebne odlišené. Rôzne typy vôd v hlavných skupinách sú podľa stupňa mineralizácie znázornené farebnými odtieňmi. Výskyt jedného chemického typu je vyjadrený farebnou plochou, výskyt viacerých typov farebným prúžkom, čím okrem priestorového rozšírenia je vyjadrená aj hydrochemická vertikálna zonálnosť.

Okrem plošného šrafového a farebného znázornenia mapa obsahuje aj 453 bodových značiek, ktoré nám podávajú informácie o významných zdrojoch minerálnych vôd. Bodová značka je súhrnom častí štvorcovej, kruhovej a medzikruhovej plochy a doplnená farbami a dodatkovými značkami. Pomocou nej získavame znalosti o charaktere zdroja (prírodný výver, vrt s prelivom, resp. bez prelivu, zlikvidovaný vrt), jeho výdatnosti, plynom a iónovým zložením minerálnych vôd,

celkovej mineralizácii, teplote a o spôsobe využívania zdroja. Podrobné údaje o zdrojoch sa uvádzajú v Katalógu dokumentačných bodov k Mape minerálnych vôd ČSSR 1 : 500 000. Tu je každá lokalita, ktorej bodovú značku nájdeme na mape, zadelená do hydrogeologickej štruktúry s udaním počtu zdrojov. Ďalej sú tu údaje o hĺbke zdroja, spôsobe jeho zachytenia, hrúbke kolektora, jeho litológii a geologickom veku, statickej a dynamickej hladine, celkovej a jednorázovej výdatnosti zdroja, o zložení plynov a chemickom zložení minerálnej vody aj so špecifickými zložkami, o teplote vody a priemernej ročnej teplote vzduchu na lokalite a nakoniec o spôsobe súčasného využívania zdroja.

Vysvetlivky k Mape minerálnych vôd ČSSR nás oboznamujú s princípmi zostavenia mapy a podrobne definujú hydrogeologickú štruktúru, provinciu a rozdelenie minerálnych vôd do genetických skupín. Okrem toho tu nachádzame kritériá pre rozdelenie lokalít s minerálnou vodou podľa výdatnosti, rozdelenia minerálnych vôd podľa množstva oxidu uhličitého a sírovodíka, veľkosti mineralizácie a teploty. Pozornosť sa venovala aj topografii minerálnych vôd a ich využitiu. Tieto komplexné údaje podávajú krátke, ale výstižné informácie o klasifikácii minerálnych vôd a o pestrosti chemického zloženia v nadväznosti na geologické prostredie ich tvorby a výskytu z regionálneho pohľadu.

Mapa minerálnych vôd ČSSR so svojimi prílohami podáva bohaté informácie o našom vzácnom prírodnom bohatstve. Množstvo zdrojov minerálnych vôd u nás a medzinárodná popularita našich popredných kúpeľov si už dlhšie vyžadovala komplexnú a reprezentačnú vedeckú publikáciu, akou je práve recenzovaná práca. Je potrebné vysoko oceniť prácu autorov, kartografov a tlačiarov za to, že nám sprístupnili dielo, ktoré môže okrem dobrej propagácie doma a v zahraničí (mapa, vysvetlivky a katalóg sú vydané aj v anglickej verzii) slúžiť ako dobrá pracovná pomôcka nielen pre pracovníkov v rezorte geológie a baníctva, ale aj pre plánovacie orgány a zdravotníctvo a v neposlednom rade aj pre poslucháčov geológie, geografie a všetkých odborov, ktoré sa zaoberajú životným prostredím.

Kazimír Malatinský